

Poživatiny

- slouží k výživě
- Potraviny
  - o mají energetickou zásobu
  - o Nezbytné pro organismus
  - o Obsahují důležitý obsah živin
- Pochutiny
  - o důvodu senzorických
  - o Koření
  - o nápoje

Nápoje

Nauka o potravinách

Část popisná

Zbožíznalství

- všeobecný popis potravin a jejich hodnocení
- popisná část se zabývá popisem potravin, složením, zeměpisný původ, zahrnuje se popis technologie výroby
- hodnocení zkoumá kvalitu zboží
- zkoumání užitné hodnoty
- jakost je míra užitné hodnoty

Definice:

- jakostí se rozumí soubor charakteristických vlastností jednotlivých druhů skupin, a podskupin potravin a tabákových výrobků, jejichž limity jsou stanoveny tímto zákonem a touto vyhláškou

Metody posuzování parametru:

- senzorická analýza
  - o citlivější, než jak fyzikální analýzy
  - o důležitá při hodnocení potravin
- fyzikální
  - o nejběžnější je stanovení hmotnosti a objemu
  - o měření indexu lomu
- mikroskopické
  - o využití je omezené
  - o původ škrobu
  - o falšování koření
  - o elektronová mikroskopie
- biologické
  - o zjišťování škůdců
- mikrobiologické
  - o závady se objevují nejdřív
- chemické
  - o analýza potravin
- biochemické

- imunologické
- radiochemické
  - o stanovení při úniku radioaktivních látek
- speciální
  - o obrazová analýza
  - o při zkoušce semena řepky
- funkční zkoušky
  - o u margarínu, jestli je vhodný pro přípravu těsta

- Československý potravní kodex
  - o Nyní už neplatí a je zrušen
  - o Vznik za první republiky
  - o Na základě vznikly:
    - jakostní normy – ČSN, ON, PN
    - zákon č. 110/1997 Sb. O potravinách a tabákových výrobcích
    - prováděcí vyhlášky ministerstva zemědělství
    - zákon č. 115/1995 Sb. o vinohradnictví a vinařství
    - zákon č. 61/1997 Sb. o lihu
    - zákon č. 634/1992 Sb. o ochraně spotřebitele
    - zákon č. 258/2000 Sb. o ochraně veřejného zdraví
- jakost
  - o normativní
    - vychází z technologického procesu, je dána normami
  - o spotřebitelská
    - určena užitnou hodnotou ocenění spotřebitele
    - nemusí být úspěšný na trhu
  - o vady potravin
    - podstatné
    - nepodstatné
    - kritické
- konkrétní úřady
  - o Státní zemědělská a potravinářská inspekce
    - Kontroluje potraviny rostlinného původu
  - o Státní veterinární správ
    - Kontroluje potraviny živočišného původu
  - o Česká obchodní inspekce
    - Kontroluje celý sortiment zboží
  - o Hygienická služba
    - Kontrola stravovacích služeb

- údaje povinně uváděné na obalu
  - o obchodní jméno výrobce a jeho jméno
  - o název druhu skupiny nebo podskupiny
  - o množství výrobků
  - o datum použitelnosti
  - o datum minimální trvanlivosti

- způsob skladování
- způsob použití
- určení potraviny pro zvláštní výživu
  - i dětská výživa
- složení potraviny (suroviny, přídavné látky)
- označení šarže
- možnost nepříznivého ovlivnění zdraví
- ošetření potraviny ozáření (UV, ionizační)
- výživová hodnota (u některých látek)
- třída jakosti
- vše v českém jazyce

Obiloviny

- pseudocereálie
  - pohanka, guinoa, amarant
- obilí
  - zralé plody (nažky)
  - obilky, zrna
- složení %
  - voda 10-15
  - popel 1,0-3,6   rýže, proso
  - bílkoviny 7-11,9   rýže, ječmen
  - tuky 0,5-5,0   rýže, oves
  - vláknina 1,5-14,5   rýže, pohanka
  - sacharidy 55,0-78,0   pohanka, rýže
- vitamíny skupiny B
- minerální látky méně využitelné
- hlavním zdrojem škrobu

Pšenice

- pšenice obecná – pekařství
- pšenice tvrdá – těstoviny
- tvrdé odrůdy pšenice obecná